

 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	TIBBİ VE DİĞER ATIK KONTROLÜ PROSEDÜRÜ			 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
Kodu AY.PR.03	Yayın tarihi Temmuz 2015	Revizyon No 03	Revizyon tarihi 05.06.2024	Sayfa No / Sayfa Sayısı 1 / 5

1. AMAÇ

Selçuk Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi bünyesindeki atık yönetim faaliyetlerinin tanımlanmasıdır.

2. KAPSAM

Bu prosedür Fakültemizin atık üreten tüm bölümlerini kapsar.

3. SORUMLULAR

Atık kontrol yönetiminden, Enfeksiyon Kontrol Komitesi sorumludur. Ayrıca; Tıbbi atıkların toplatılması ve kliniklerde enfeksiyon kontrolünden; ana bilim dalı başkanı, hemşire, ağız ve diş sağlığı teknikeri ve tüm çalışanlar sorumludur. Tıbbi atıkların taşınması ve depolanmasından, Tıbbi Atık sorumlusu ve Tıbbi Atık taşıyıcı Personeli sorumludur.

Sorumlu personelin tıbbi atıkları taşınması sırasında kullandığı araçlar; tıbbi atık toplama konteyneri, kendisi için özel turuncu renkli giysi, eldiven, maske, çizme ve gözlüktür.

Evsel atık ve ambalaj atıkları temizlik personelleri tarafından taşınmaktadır. Geçici atık konteynerinin dezenfeksiyonunun sağlanmasından, tıbbi atık sorumlu personeli, temizlik personeli ve Atık Yönetim Ekibi Başkanı sorumludur.

4. ATIKYÖNETİMİ

4.1. Atık Çeşitleri

Fakültemizde üretilen atık çeşitleri;

- Evsel Atık (Klinikler, idari birimler)
- Tıbbi Atık (Klinikler)

Tehlikeli Atık(Pil/akümülatör, florasan lamba, amalgam atıkları, kartuş ve tonerler, elektronik atıklar, mumlar vb.)(Teknik birimler, klinikler, bilgi işlem,)

4.2. Atık Minimizasyonu

4.2.1. Evsel atık miktarının azaltılması için;

Evsel atıkların diğer atık türleri ile karıştırılmaması için evsel atık kovaları üzerine yazı yapıştirilmesi. Eldiven, enfekte spanç, pil atıkları gibi malzemelerin evsel atığa atılmaması.

4.2.2. Tıbbi atık miktarının azaltılması için;

Enfekte olmayan, kan ve vücut sıvıları ile temas etmeyen materyallerin dikkatli ayrıştırılması, sadece kontamine malzemenin atılması.

Kâğıt, karton, plastik, pil gibi malzemelerin tıbbi atığa atılmaması.

4.2.3. Tehlikeli atık miktarının azaltılması için;

Fakültemizde sadece kapsül amalgam kullanılması, artan amalgamların kapsül içinde kalması ve kapsüllerin ağız kapatılarak amalgam atık konteynerinde biriktirilmesinin sağlanması, sökülen amalgamların ünit lavabosundan alınarak amalgam kavanozunda biriktirilmesinin sağlanması.

Kullanılan kartuş ve tonerlerin yeniden dolum yapıp kullanılır olanlarının ayrılması.

 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	TIBBİ VE DİĞER ATIK KONTROLÜ PROSEDÜRÜ			 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
Kodu AY.PR.03	Yayın tarihi Temmuz 2015	Revizyon No 03	Revizyon tarihi 05.06.2024	Sayfa No / Sayfa Sayısı 2 / 5

4.3.Atıkların Kaynağında Ayrı Toplanması ve Biriktirilmesi

Evsel nitelikli atıklar; klinik, idari birim ve kantinde siyah poşetlerde kovalarda toplanmaktadır. (Hasta vücut sıvıları ve kanı ile enfekte olmamış materyaller, protez laboratuvarlarında kullanılan alçı malzemeleri, mum atıkları, yiyecek artıkları, vs.) Temizlik personeli sabah, öğle, akşam ve gerekli oldukça, çöp kovalarını boşaltmakta ve belediyeye ait konteynere atılmaktadır.

Tıbbi atıklar; kliniklerde kırmızı poşetlerde toplanmaktadır. Üzerinde "**Dikkat Tıbbi Atık**" yazısı ve "**Uluslararası Biyotehlike**" amblemi bulunur. (Hasta vücut sıvıları ve kanı ile temas etmiş tüm malzemeler, kanlı spanç, eldiven, hasta örtüsü, ünit örtüsü, hastaya kullanılan pet bardak, sakşın uçları vs.)Fakülte içi enfeksiyon yapıcı atıkların olduğu yerlere en yakın noktalara atık ayrımının yapılabilmesi için kırmızı renkli tıbbi atık poşetleri yerleştirilir. Tıbbi atıkların toplanmasında; yırtılmaya, delinmeye, patlamaya ve taşımaya dayanıklı; orijinal orta yoğunlukta polietilen ham maddeden sızdırmaz, çift tabanlı ve körüksüz olarak üretilen ,çift kat kalınlığı 100 mikron olan, en az 10 kg kaldırma kapasiteli, her iki yüzeyinde "**Uluslararası Biyotehlike**" amblemi ile "**DİKKAT TIBBİ ATIK**" ibaresi taşıyan kırmızı renkli torbalar kullanılır. Bu poşetler en fazla $\frac{3}{4}$ oranında dolduğunda ağızları sıkıca kapatılır. Torbalar bağlanarak ya da klipslenerek yenisi ile değiştirilir. Sızdırma riski olan torbalar ikinci bir torbaya konularak tam sızdırmazlık sağlanır. Tıbbi atıkların sızdırılmamasına ve başka poşetlere aktarılmamasına dikkat edilir. Sıvı tıbbi atıklar yoğunlaştırıcı malzemeler kullanılarak yukarıda belirtilen torbalara konur.

Kesici ve delici özelliği olan atıklar; diğer tıbbi atıklardan ayrı olarak delinmeye, yırtılmaya, kırılmaya ve patlamaya dayanıklı, su geçirmez ve sızdırmaz, açılması ve karıştırılması mümkün olmayan, üzerinde "**Uluslararası Biyotehlike**" amblemi ile "**DİKKAT! KESİCİ ve DELİCİ TIBBİ ATIK**" ibaresi taşıyan plastik kutular içinde toplanır. Bu biriktirme kapları, en fazla $\frac{3}{4}$ oranında dolduktan sonra, ağızları kapatılır, diğer tıbbi atıklarla karıştırılmadan kırmızı plastik torbalara konulur. Kesici-delici atık kapları dolduktan sonra kesinlikle sıkıştırılmaz, açılmaz, boşaltılmaz ve geri kazanılmaz.

Amalgam atıkları, tüm klinikler ve çocuk kliniğinde dolgu işlemi bittikten sonra içinde su bulunan cam kavanozlarda toplanmakta, sorumlu hemşirenin tutanağı ile birlikte enfeksiyon hemşiresine teslim edilmekte ve miktarı kayıt altına alınmaktadır.

Elektronik atıklar; floresan atıkları, teknik hizmetler personeli tarafından değiştirilen veya bozuk olan floresanlar kablo, kartuş ve tonerler teknik hizmetler personeli tarafından toplanıp konteynerlerde depolanmaktadır.

Not: Fakültemizde kullanılan tehlikeli maddeler belirlenerek, bunların etkileşim sağladığı diğer maddeler, saklama koşulları, dikkat edilmesi gerekenler, saklama koşulları vb. özellikleri **Tehlikeli Madde Listesi** de belirtilmiştir.

4.4.Atıkların Taşınması

Taşımada kullanılacak ekipman ve araçlar enfeksiyöz atıkların taşınması amacıyla kolay yüklenip boşaltılabilen, poşetlere zarar verebilecek keskin köşeleri olmayan, kolay temizlenip dezenfekte edilebilen, üzerinde "**Uluslararası Biyotehlike**" amblemi ile "**DİKKAT TIBBİ ATIK**" ibaresi bulunan, turuncu renkli tekerlekli 120 kg kapasiteli 2 çöp arabası kullanılır.

 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	TIBBİ VE DİĞER ATIK KONTROLÜ PROSEDÜRÜ			 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
Kodu AY.PR.03	Yayın tarihi Temmuz 2015	Revizyon No 03	Revizyon tarihi 05.06.2024	Sayfa No / Sayfa Sayısı 3 / 5

4.5.Atık Toplama, Biriktirme Ekipmanlarının Bulunduğu Yerler, Toplama Programı ve Taşıma Güzergâhı

Tıbbi atık toplama ekipmanlarının bulunduğu yerler(poliklinik, servis, laboratuvar)
Ağız Diş ve Çene Cerrahisi Anabilim Dalı Klinik ve Lokal Müdahale Bölümü
Endodonti Anabilim Dalı
Pedodonti Anabilim Dalı
Periodontoloji Anabilim Dalı Klinik ve Lokal Müdahale Bölümü (Ameliyathane)
Restoratif Diş Tedavisi Anabilim Dalı
Ağız, Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı
Ortodonti Anabilim Dalı
Protetik Diş Tedavisi Anabilim Dalı
Laboratuvarlar (Kan Alma ve Diş Protez Laboratuvarı)
Sterilizasyon
Röntgen
Girişimsel işlem yapılan tüm birimlerde tıbbi atık kovası bulunmaktadır.

4.b) Tıbbi atık toplama saati

ATIK TOPLAMA SAATLERİ		
BİRİMLER	SAAT	
Fakültemizde atık üreten tüm birimlerden	Öğleden önce 11.30-12.00	Öğleden sonra 16.30-17.00 arası

Not: İhtiyaç halinde gereken birimden atık toplama işlemi atık toplama saatleri dışında da yapılır.

Tıbbi atık taşıma araçlarının sağlık kuruluşu içerisinde izleyeceği güzergah

Fakülte girişinden taşıma konteyneri ile tıbbi atık toplamaya başlayan personel, kliniklerden tıbbi atıkları da aldıktan sonra tıbbi atık deposuna götürür.

4.6.Toplama Ekipmanlarının ve Geçici Depolama Alanlarının Temizliği ve Dezenfeksiyonu

4.6.1. Tıbbi atık toplama ekipmanları, taşıma araçları ile tıbbi atık geçici deposu/konteynerlerinin temizliği ve dezenfeksiyonu amacıyla yapılacak işlemler.

Tıbbi atık deposu boşaltıldıktan sonra mutlaka temizlenip dezenfekte edilir. Geçici tıbbi atık deposunun temizliği ve dezenfeksiyonu kuru olarak yapılır. Görevli personel zemini paspaslama yaparak, duvar ve zemini silerek temizler. Temizlik ve dezenfeksiyon için temizlik maddesi ve çamaşır suyu kullanılır. Tıbbi atık içeren bir torbanın yırtılması veya boşalması sonucu dökülen atıklar uygun ekipman ile toplandıktan sonra, sıvı atık ise odun talaşı ile yoğunlaştırıldıktan sonra tekrar kırmızı renkli plastik torbalara konulur ve kullanılan ekipman ile bölme %10 çamaşır sulu çözelti ile derhal dezenfekte edilir. Günde bir defa depo önü temizliği yapılır. Depo içi temizliği, duvar temizliği, zemin temizliği depo boşaldıkça yapılır. Kapı temizliği depo boşaldıkça ve kirlendikçe yapılır.

 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	TIBBİ VE DİĞER ATIK KONTROLÜ PROSEDÜRÜ			 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ DIŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
Kodu AY.PR.03	Yayın tarihi Temmuz 2015	Revizyon No 03	Revizyon tarihi 05.06.2024	Sayfa No / Sayfa Sayısı 4 / 5

4.6.2. Görevli personelin çalışma sırasında kullanılacağı özel koruyucu giysi ve ekipmanların temizliği amacıyla yapılacak işlemler.

Tıbbi atıkların toplanması, taşınmasında görevlendirilen personel; çalışma sırasında eldiven, koruyucu gözlük, maske kullanılır; çizme ve turuncu renkli özel koruyucu kıyafet giyer. Bu işlemlerde kullanılan özel giysi ve ekipmanlar görevli personelin giyinme odasında özel bir bölme içerisinde muhafaza edilir. Görevli personelin kıyafet temizliği çamaşır makinesinde yıkanarak yapılır.

4.6.3. Dezenfeksiyon amacı ile kullanılacak dezenfektanlar

Tıbbi atık taşıma araçları, konteynerler, geçici tıbbi atık deposu temizliğinde %10''luk çamaşır suyu ile hazırlanmış çözeltiler kullanılır.

4.7.Kaza Anında Alınacak Önlemler ve Yapılacak İşlemler

4.7.1. Tıbbi atıkların kaynağında ayrı toplanması, sağlık kuruluşu içinde taşınması ve geçici depolanması sırasında oluşabilecek yaralanmalar için alınacak önlemler ve yapılacak işlemler.

Tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve geçici depolanması sırasında oluşacak yaralanma anında gerekli tedbirler alındıktan sonra (yaralanan bölge su ve sabunla yıkanır) **Kesici /Delici Alet Yaralanmaları Bildirim Formu** veya **Kan ve Vücut Sıvılarının Sıçramasına Maruz Kalan Çalışan Bildirim Formu** doldurulup enfeksiyon hemşiresine ve Enfeksiyon Kontrol Komitesine bildirilir. Görevli derhal en yakın hastanenin acil servisine götürülür. Yaralanan personel enfeksiyon hemşiresi tarafından kontrol ve takip altına alınır.

4.7.2. Tıbbi atıkların kaynağında ayrı toplanması, sağlık kuruluşu içinde taşınması ve geçici depolanması sırasında oluşabilecek dökülme-yayılma ve diğer kazalarda alınacak önlemler ve yapılacak işlemler.

Tıbbi atık toplamakla görevli personeller atığın dökülmesini önlemekle ilgili gerekli tedbirleri alırlar. Eğer çöp kovaşına ,taşıma aracına ve depolama alanına kazayla sıvı tıbbi atık dökülür ise sıvı atık odun talaşı yardımıyla yoğunlaştırılıp, tıbbi atık poşetine konulur. Yüzey hemen çamaşır suyu ile dezenfekte edilir. Oluşabilecek diğer kazalarda da personel en yakın hastanenin poliklinik veya acil servisine götürülür.

4.7.3. Kazaların kayıt altına alınması ve raporlanması.

Tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve geçici depolanması sırasında oluşabilecek yaralanmalarda, yaralanma durumuna göre; **Kesici/Delici Alet Yaralanmaları Bildirim ve Takip Formu** veya **Kan ve Vücut Sıvılarının Sıçramasına Maruz Kalan Çalışan Bildirim Formu** doldurularak kayıt edilir.(Yaralanma durumuna göre; pansumanı, veya tetkikler için gerekli yerlere yönlendirilmesi yapılır.) Doldurulan formlar kalite yönetim birimine teslim edilir.

 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	TIBBİ VE DİĞER ATIK KONTROLÜ PROSEDÜRÜ			 SELÇUK ÜNİVERSİTESİ DİŞ HEKİMLİĞİ FAKÜLTESİ
Kodu AY.PR.03	Yayın tarihi Temmuz 2015	Revizyon No 03	Revizyon tarihi 05.06.2024	Sayfa No / Sayfa Sayısı 5 / 5

4.8.Kayıt Tutma ve Raporlama

Oluşan tıbbi atığın miktarı, Atık Yönetim Ekibi Başkanı tarafından kayıt altına alınmakta **Tıbbi Atık Teslim Formu** doldurulmakta ve fakülte sekreterine onaylatılmaktadır. Sene sonunda yıllık tıbbi atık miktarı İl Çevre ve Orman Müdürlüğü' ne bildirilmektedir.

Tıbbi atıklar tıbbi atık bertaraf firmasına verilmeden önce tartılıp kayıt altına alınır.Ulusal atık taşıma formu üç nüsha olacak şekilde doldurulup imzalanır.Tıbbi atık UATF'lerinyeşilnüshası satın alma birimine, diğer nüshalar tıbbi atık bertaraffirmasına teslim edilir.Tıbbi atık UATF'leridüzenli olarak her yıl fakülte yöneticisi imzasıyla Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerine gönderilmektedir.

5. REFERANS DOKÜMANLAR

5.1.Tıbbi Atık Takip Formu

5.2. Kesici/Delici Alet Yaralanmaları Bildirim veTakip Formu

5.3. Kan ve Vücut Sıvılarının Sıçramasına Maruz Kalan Çalışan Bildirim Formu

5.4. Atık Değerlendirme Formu

5.5. Tıbbi Atık Teslim Formu

5.6. Temizlik Prosedürü

5.7. Tıbbi Atık Deposu Temizlik ve Dezenfeksiyon Formuna

5.8. Tehlikeli Madde Listesi